

K. Maškovi „Mlatiči“ so nenavadno krepak, humoristično nadahnjena zbor; ako ga bo pel močan, izurjen pevski zbor, bodo poslušavci v duhu postavljeni tudi iz koncertne dvorane na pód med mlatiče. Mala pomota je na str. 65. v 2. vrsti v 1. taktu v basu, kjer naj stoji *h* mesto drugega *fis*.

Skladbe č. p. Hugolin Sattner-ja imajo na sebi nekaj finega, karakterizira jih krepko, markantno izražanje in izborna poznavanje duha posameznih pesmi. Le poglejmo odlomke iz Hribarjeve „Naše pesmi“. Škoda, da so le odlomki, ki se jim pozna, da so iztrgani iz večje celote

Razen omenjenih so zastopani še drugi skladatelji večinoma z manjšimi pesmicami. Naj omenim le vrlega gosp. Fajglja, gospoda Ferjančiča z njegovim čvrstim „Pozdravom“, g. Tribnika z ljubeznivim „Slavčkom“ idr.; kot harmonizatorja sta v prvi vrsti gospod Matej Hubad in gospod J. Žirovnik. Štv. 18, 19 in 25 so brez imen skladateljevih. 19 in 25 sta res krasni.

Med cerkvenimi skladbami je pač najboljša in najbolj zanimiva slavna skladba Gallusova: „Glejte, kako umira“ (Ecce, quomodo moritur). V popolnoma drugačne sfere nas zanese ta umotvor, nekaj resno-svetega, nedotakljivega ima na sebi, kakor sploh skladbe iz časa Palestrinovega. Skladba napravi — dobro in umno predavana — mogočen vtisk. Ta veličastni zbor bo marsikakemu cerkvenemu zboru dobro došel za veliki petek, kjer imajo navado peti pred božjim grobom. Tudi ga lahko izvaja moški zbor, ako se postavi kvinto nižje v *As*, Drugo ostane vse tako kot je pisano, le II. bas poje mesto *C* in *Des* (kjer je sedaj *G* in *As*) *c* in *des* — Na str. 208. v drugi vrsti naj se razdelé zlogi — *šče svoje* — tako, da pride na — *šče* le polovna nota *es*, osminki *d-c* in oba četrtinska *d* v prihodnjem taktu na zlog *svo* —. Impozanten je zbor Lisztov; original je postavljen z orglami, škoda, da so orgle v zbirki odpadle. Gosp. Hladnik ima lepo, melodiozno Marijino, p. A. Hribar pa med drugimi eno svojih najlepših Marijinih. — Riharjev „Novomašnik“ je pač vsakomur znan, vseč nam je lepa harmonizacija. — Toliko o skladbah samih; v podrobnosti se pri taki množici skladb ne moremo spuščati. Omenimo naj razen že omenjenih le še nekatere pogreške, ki smo jih mimogredé opazili.

Pri ljubkoživahni Knitlovi „Sabljici“ ni dovolj označeno, kako naj se poje. Na str. 54. bi morala za *Fine* takoj stati beseda *Trio*; na str. 55. bi moralo stati koncem prve vrste *Fine* (namreč za *Trio*), koncem skladbe pa bi se moralo besedam: „*Trio* dal segno al *Fine*“ prideti še „e poi da *Capo* al *Fine*“ (morda tudi senza repetiz.)

Nenavadno je, da se pesem „Složno“ začne s septimnim akordom. Na str. 88. v zadnjem taktu 2. vrste naj se postavi v baritonu za prvi *c* pika, drugi pa izpremeni v osminko; na str. 89. spodaj

v predzadnjem taktu pa *c* v *des*; — na str. 95. mora stati v tenorju pri končnem akordu *d* mesto *cis*. Na str. 98. v 2. taktu 1. vrste mora stati v 1. tenorju *gis* mesto *g*, na str. 191 naj poje v zadnjem taktu zadnje vrste bas *f* skupno s tenorjem.

Taka je letošnja „Pesmarica“; lepa po vsebini, izborna urejena, prikupljiva po zunanji obliki. Gosp. župniku Aljažu bo za njegov trud pač najlepše plačilo zavest, da njegovo delo ni bilo zastoj, zavest, da je storil s to „Pesmarico“ veliko za povzdigo umetnega in narodnega petja med slovenskim ljudstvom.

Fr. K.

Razni koledarji za l. 1901.

Tudi letos smo poleg lepega koledarja „Družbe sv. Mohorja“ dobili še nekaj drugih koledarjev in pratik. Omenimo jih kar po vrsti!

Slovensko-amerikanski koledar za l. 1901. Izdalo in založilo uredništvo „Glas Naroda“. VIII. letnik. Cena 25 centov ali 1 K. New York. Tisk tiskarne „Glas Naroda“. 109 Greenwich Street. Vel. 8°. Str. 85. Poleg navadne koledarske tvarine ima več leposlovnih doneskov, ki so kratki, nekateri bolj vinjetskega značaja in srednje vrednosti. Ima več statističnih izkazov, opisuje vojsko v Južni Afriki ter ob koncu politični pregled, v katerem je o naših domačih razmerah poučen iz motnega vira. Slik je mnogo, a so deloma slabe.

Ilustrovani narodni koledar. 1901. Uredil in izdal Dragotin Hribar v Celju. Leto XIII. Cena elegantno vezanemu zvezku 2 K. Trinajsti letnik tega koledarja prinaša slično vsebino kakor prejšnji letnik. Izmed življenjepisov dr. Janka Pajka, dr. Ketteja in profesorja dr. Jožefa Kranjca se odlikuje zadnji. Gosp. Karol Verstovšek je zanimivo in precej natančno opisal življenje in delovanje slavnega rojaka, velikega pravnikarja, Jožefa Kranjca, čigar spominsko ploščo so v pretečenem letu odkrili na stolpu cerkve v Škalah, kjer se je kot deček šolal. Jako zanimiva je zgodovinska črtica P. pl. Radicza: „Idričanka ‚prijateljica‘ in spremljevalka Napoleona I.“. Koledar ima tudi pregled „važnejših dogodkov v preteklem letu“. Slike so jako fine.

Ročni kažipot po Goriškem, Trstu in Istri in koledar za navadno leto 1901. Sestavil Andrej Gabršček. V Gorici. Tiskala in založila „Goriška Tiskarna“ A. Gabršček. 1901. — Velik del tega „kažipota“ je porabljen za reklamo „Goriške Tiskarne“. Jako priročen pa je oni del, ki podaja natančen zaznamek političnih in sodnih oblastev, šolstva, davčnih, poštnih in drugih uradov, raznih zavodov, društev, časopisov, obrti, trgovcev, zdravnikov itd. — Dobé se v njem skoro vsi važnejši naslovi.

Narodni koledar za navadno leto 1901 je pa izdala „Narodna Tiskarna“ v Gorici, ki je izšel

kot priloga „Gorice“. V njem je kratek zgodovinski opis „Goriške grofije“, in zgodovine Palmarnove.

Blaznikovki „*Pratiki*“ in Kleinmayrovi „*Slovenski Pratiki*“ se je pridružila letos „*Družinska Pratika*“, ki piše o „Gospodarski Zvezi“, o škofovih zavodih, o domovinski pravici.

Janka Krsnika zbrani spisi. — Uredil Vladimir Levec. Zvezek I. Sešitek II. — *Agitator*. — Založil L. Schwentner. V Ljubljani 1901. Str. 128. — Krsnik je naobraženim Slovencem znan. Njegov „*Agitator*“ je zabavno-satirična slika iz našega polpreteklega političnega življenja. — Gospod urednik Vladimir Levec kaže pri svojem delu vestnost in natančnost. Zunanja oblika je lična.

Poezije doktorja Franceta Prešerna. — Uredil skript. L. Pintar. Natisnila in založila Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg. V Ljubljani 1901. — To je nekaka kritična „ljudska izdaja“ našega pesnika. Ponatisk je velike ilustrirane izdaje, ki je izšla lani. Prav čedna in priročna je in k temu — po ceni. V platno vezana, 212 strani obsegajoča knjižica, stane 1 K 40 v; mehkevezana 1 K; po pošti 20 v več.

Umno kletarstvo. Spisal Fr. Gombač, deželni potovalni učitelj za vinstvo v Ljubljani. V berilo je vtisnjenih 21 slik. Tisk Blasnikovih naslednikov v Ljubljani. Založil deželni odbor kranjski. Cena za izvod v pisarni c. kr. kmetijske družbe 30 h, po pošti 38 h. Mala 8°. Str. 60. Pred sedemindvajsetimi leti od družbe sv. Mohorja izdana Vošnjakova knjiga o umnem kletarstvu je že pošla, in kletarstvo se je od tega časa toliko izpremenilo, da je storil deželni odbor kranjski veliko uslugo našim vinogradnikom, ko je izdal to knjižico. Ta knjiga nas poučuje, kako se grozdje trga, kako se reblija in masti drozge, kako se iztiskajo in porabljajo tropine, in popisuje ravnanje s sodi. Predno nam pové, kako ravnati z moštom, teoretično razlaga sestavo vina, in nato, kako se napravljata belo in črno vino, kako se vino čisti, pretaka, segreva in odkisa. K sklepu pojasnuje vinske bolezni in napake ter poučuje, kake morajo biti kleti in kako se snažijo in zračijo. Knjižica je spisana po najnovejših izkušnjah in je vredna priporočila. F.

Naša znanstvena lista. Naši katoliški izobraženci delajo danes že s požrtvovalno vneto v različnih strokah. Edina dva naša znanstvena lista pričata, da imamo mož, ki goje znanost in se trudijo, da jo razširijo med nami. Za bogoslovne vede imamo „Voditelja“, ki ga izdajajo profesorji knezoškofijskega bogoslovnega učilišča v Mariboru, in ki ga urejuje dr. Fr. Kovačič. Letos je

list nastopil četrti letnik. Letošnji prvi zvezek ima zelo mnogovrstno in izbrano strokovno-bogoslovno vsebino. Eksegeza, dogmatika, arheologija, cerkvena zgodovina in razne dušnopastirske stroke so zastopane po lepih in učenih sestavkih. Ta list priporočamo duhovskim krogom kar najtopleje (cena na leto 5 K). — „*Katoliški Obzornik*“ pa, ki nastopa letos peti letnik, je namenjen širjim krogom. Njegovi sestavki so apologetični in obravnavajo razna znanstvena, splošno zanimiva vprašanja. Ta list zasluži, da ga izobraženstvo čita in upošteva. Izhaja štirikrat na leto in stane na leto 5 K. Ker urednik dr. Aleš Ušeničnik boleha, je prevzel začasno uredništvo dr. Iv. Ev. Krek, našim bravcem dobro znan po svojih socioloških spisih.

„*Jug*.“ Izdaja Fr. Derganc. Izhaja po enkrat na mesec. Cena na leto 5 K. — Prva številka, ki je izšla dne 1. prosinca, silno veliko obljubuje. Politiko, gospodarstvo, socialno vprašanje, naravoslovje, elektrotehniko, fiziko, kemijo, medicino, antropologijo, psihologijo, pedagogiko, kulturno zgodovino, zgodovino umetnosti, glasbo, arhitekturo, filozofijo, jezikoslovje, statistiko, žensko vprašanje, okultizem in hipnotizem — vse to bo obravnaval in poleg tega prinašal baje še leposlovna dela! In vse to na mesečnih 32 straneh v osmerki! Svetovno naziranje Dergancevo je darwinizem. Naravnost trdi, da „ni človek nikako izjemno bitje, nikak namen ali središče stvarjenja, ampak samo posebna veja v tem velikem plemenskem drevesu, da ni človek nič družega, nego višje razvita opica“ (str. 10). Umevno je, da lista, ki je tega mnenja, ne moremo priporočati.

Hrvaška književnost.

Knjige društva sv. Jeronima za l. 1901.

Kar je Slovencem družba sv. Mohorja, to bi morala biti Hrvatom družba sv. Jeronima. Žal, da ima še premalo udov, dasi se vodstvo resno trudi, da družbenikom podaje dobro berilo. 75 tisoč Mohorjanov in 19 tisoč udov društva sv. Jeronima, to je pač prevelik razloček, zlasti, če pomislimo, koliko je Slovencev, a koliko Hrvatov! Še vedno je premalo organizacije in premalo agitacije med poverjeniki za to izvrstno družbo. Za leto 1900 nam je podala družba naslednje knjige:

1. *Danica*. Koledar za leto 1901. 8°. Str. 244, tiskan v 50.000 izvodih. — „*Danica*“ je najboljši hrvaški koledar in se ga gotovo največ razpeča po vsem Hrvaškem. Tudi letos mu je vsebina prav izbrana. Poleg zabavnega dela ima prav primerne poučne članke, n. pr. „lubilej ili sveta godina“ od dr. I. Pazmana s podobami, župnika I. Šafrana „Što sam sve vidio“ opis Boke Katorske s podobo, „Štetni kukci u voćnjaku“, „Ču-